

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till Valnämnden

Datum:
2024-01-26

Diarienummer:
VLN-2024-00007

Handläggare:
Josefin Lindström, Åsa Tingström, Lotta Almgren

Förhållningsregler för propaganda i och i anslutning till ett röstmottagningsställe vid val till Europaparlamentet och folkomröstning 2024

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** fastställa förhållningsregler för propaganda och valsedlar i och i anslutning till ett röstmottagningsställe vid val till Europaparlamentet och folkomröstning 2024 enligt bilaga.

Ärendet

Enligt vallagen får det inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val i eller i anslutning till ett röstmottagningsställe. Förhållningsregler har därför tagits fram för att tydliggöra hantering av propaganda och valsedlar i eller i anslutning till röstmottagningsställen.

Beredning

Ärendet har beretts av valnämndens kansli.

Ärendet har inga konsekvenser sett ur perspektiven för barn, jämställdhet och näringsliv.

Föredragning

Vallagen reglerar förekomst av propaganda på ett röstmottagningsställe och i intilliggande utrymmen. I 8 kap 3 § framgår att det på ett röstmottagningsställe eller i ett utrymme intill detta inte får förekomma propaganda eller annat som syftar till att

påverka eller hindra väljarna i deras val. Med röstmottagningsställe menas såväl vallokal som röstningslokal i förtidsröstningen.

I samma kapitel 4 §, framgår det att det är röstmottagarna som ansvarar för ordningen i och i anslutning till ett röstmottagningsställe. Vidare framgår att den som finns i lokalen eller i ett utrymme intill denna ska rätta sig efter de anvisningar som röstmottagarna ger för att röstmottagningen ska kunna genomföras. Den som inte följer röstmottagarnas anvisningar får uppmanas att tillfälligt lämna lokalen eller utrymmet, om det är av väsentlig betydelse för genomförandet av röstmottagningen.

Förhållningsregler har tagits fram för att tydliggöra hantering av propaganda och valsedlar samt röstsedlar i och i anslutning till ett röstmottagningsställe. Partierna och dess företrädare ska följa de framtagna förhållningsreglerna. Dessa förhållningsregler kompletterar kommunens regler för affischering, de lokala ordningsföreskrifterna samt Länsstyrelsen i Uppsala läns tillstånd till politiska partier att sätta upp valaffischer.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 26 januari 2024
- Bilaga, Förhållningsregler för propaganda

Kommunledningskontoret

Åsa Nilsson Bjervner
Kanslichef

Valnämnden
Förhållningsregler

Datum:
2024-02-27

Diarienummer:
VLN-2024-0007

Handläggare:
Josefin Lindström, Åsa Tingström, Lotta Almgren

Version/DokumentID:

Förhållningsregler för propaganda

Enligt vallagen får det inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val i eller i anslutning till ett röstmottagningsställe. Förhållningsregler har därför tagits fram för att tydliggöra hantering av propaganda och valsedlar i eller i anslutning till vallokaler och förtidsröstningslokaler i Uppsala kommun vid val till Europaparlamentet och folkomröstningen 2024.

Valnämnden i Uppsala kommun har beslutat om dessa förhållningsregler i syfte att säkerställa att valet och folkomröstningen kan genomföras i enlighet med vallagens 8 kap. Förhållningsreglerna är ett komplement till kommunens regler för affischering, de lokala ordningsföreskrifterna samt Länsstyrelsen i Uppsala läns tillstånd till politiska partier att sätta upp valaffischer.

Röstmottagningsställe

Röstmottagningsställe är ett samlingsbegrepp som omfattar lokaler för röstning. De regler som framgår nedan gäller både lokaler för förtidsröstning och vallokaler på valdagen.

Propaganda

Med politisk propaganda avses muntlig och skriftlig information som syftar till att påverka eller hindra väljare i deras val. Det omfattar bland annat affischering om politiska partier utanför Uppsala kommuns officiella anslagstavlor, utdelning av broschyrer, flygblad eller annan skriftlig information om politiska partier och muntlig information med eller utan högtalare eller annan teknisk utrustning.

De röstande ska i lugn och ro utan yttre påverkan kunna välja val- och röstsedel och lägga sin röst. Propaganda och politiska aktiviteter får därför inte förekomma på eller i nära anslutning till ett röstmottagningsställe. Som ett riktmärke anges att det omfattar ett utrymme cirka 15 meter från ingången till röstmottagningsstället. Vid kö utanför ett röstmottagningsställe får inte propaganda och politiska aktiviteter förekomma inom 15 meter från kön. Valdistriktets ordförande eller röstmottagare under förtidsröstningen kan besluta om ett annat avstånd med anledning av fastighetens utformning eller påverkan på ordinarie verksamhet. Röstmottagare och partiföreträdare ansvarar gemensamt för att förhållningsreglerna efterlevs.

Utdelning av valsedlar får ske i anslutning till röstmottagningsställen under de förutsättningar som definieras i dessa förhållningsregler.

- Inga former av partinamn, partisymboler eller annan politisk propaganda (annat än valsedlar och röstsedlar) får finnas på ett röstmottagningsställe.

Partiföreträdare som går in i en vallokal eller förtidsröstningslokal ska ta av sig partijackor, eventuella banderoller eller dylikt.

- Det får inte hållas tal eller delas ut tryckta eller skrivna upprop till väljarna i eller i nära anslutning till ett röstmottagningsställe.
- Det är inte tillåtet med politisk affischering utanför ingången till ett röstmottagningsställe eller i dess omedelbara närhet.
- Partipolitiska aktiviteter får, i övrigt, inte bedrivas i eller vid ett utrymme intill ett röstmottagningsställe. Där röstmottagning äger rum i ett större öppet utrymme, såsom entréhall eller liknande, får politisk propaganda inte föras i anslutning till den avgränsning som markerar röstmottagningsstället. Eventuell propaganda ska hållas utom hörhåll från röstmottagningsstället.

Valfunktionärer

- Röstmottagare får inte bära partisymboler, dela ut information i politiska frågor till väljare eller på annat sätt agera så att deras objektivitet kan ifrågasättas.
- Valnämndens ledamöter och ersättare samt tjänstepersoner får befinna sig i ett röstmottagningsställe i syfte att inspektera röstmottagningen. De ska, vid förfrågan, kunna identifiera sig.

Hantering av valsedlar och röstsedlar i vallokaler och förtidsröstningslokaler

- Partiföreträdare får lämna de valsedlar som partierna ansvarar för till röstmottagare i en vallokal eller förtidsröstningslokal. Röstmottagarna lägger ut och fyller på med valsedlar och röstsedlar i valsedelsställen i den ordning som valnämnden har fattat beslut om. Det är partiernas ansvar att leverera valsedlarna till röstmottagningsstället samt att se till så att valsedlarna inte tar slut under tiden då röstmottagningen pågår.
- Partiföreträdare bör lämna de valsedlar som partierna ansvarar för i neutrala kassar utan partisymboler till röstmottagarna.
- Partierna får lämna valsedlar från klockan 7.30 på valdagen till röstmottagarna i vallokalerna.
- Partiföreträdare får också lämna valsedlar till förtidsröstningslokaler en timme innan första öppettiden i respektive förtidsröstningslokal eller under lokalens öppettider under hela förtidsröstningsperioden 22 maj till 9 juni.
- För ambulerande röstmottagning och förtidsröstning med begränsat tillträde får partiföreträdare lämna valsedlar till Stadshusets reception senast den 17 maj.

Valsedelsutdelning i anslutning till röstmottagningsställen

- Partier som deltar i valet får dela ut valsedlar utanför entrén till vallokaler på valdagen eller på en plats som ordföranden anvisar.
- Partier som deltar i valet får dela ut valsedlar utanför entrén till förtidsröstningslokaler under förtidsröstningen.
- Utdelningen av valsedlar får inte göras på sätt som kan verka störande för väljare.
- Utdelningen av valsedlar får inte göras så att eventuell utrymning av lokalen hindras.

- Valsedelutdelare ska inte uppmana väljarna att ta deras valsedlar.
- Valsedelutdelare ska undvika partipolitiska diskussioner.
- Valsedelutdelarna får inte dela ut annat material än valsedlar.